

KVENNALISTINN

12. árg. 1. tbl. – 1995

i Reykjanesi

Peim er fj. . . sama um kjör kvenna

Efnahagslegt sjálfstæði kvenna er grundvallaratriði í baráttunni fyrir frelsi kvenna til að velja lífi sínu þann farveg sem hugur þeirra stendur til. Það hefur altaf verið kristaltært atriði í stefnu Kvennalistans. En kvenfrelsi verður ekki náð nema leiðréttur verði sá launamunur, sem er milli karla og kvenna í landinu.

Nýbirtar niðurstöður könnunar um launamyndun og kynbundinn launamun staðfesta enn einu sinni, að konur eru aðeins rúmlega hálfdrættigar á við karla í launum. Og það sem verra er: launamunur kynjanna vex með aukinni menntun. Pégars þær koma út á vinnumarkaðinn með vísdómslykilinn í höndunum er einfaldlega búið að skipta um skrá.

Hvað þurfum við margar kannanir, þar til sannleikanum er trúð og eitthvað gert í málini? Skortir eitthvað á viljann?

Forgangsmál Kvennalistans

Kvennalistinn lagði allt undir í viðræðum um myndun ríkisstjórnar eftir kosningarnar 1987 til þess að knýja á um leiðréttigar á stöðu kvenna. Þá ráðdu kvennalistakonur við Alþýðuflokk og Sjálfstæðisflokk um myndun ríkisstjórnar, sem hefði það að meginmarkmiði „. . . að tryggja öllum þegnum þjóðfélagsins tekjur, sem duga til framfærslu.“ og „. . . vinna sérstaklega að því að styrkja stöðu fjölskyldunnar, bæta kjör kvenna og barna og auka áhrif kvenna á öll-

um sviðum þjóðfélagsins.“ Viðræðurnar sigldu í strand eftir margra daga þóf um leiðir að þessu marki.

Staða kvenna á vinnumarkaði, laun þeirra og kjör hafa verið forgangsmál Kvennalistans frá upphafi, og kvennalistakonur hafa flutt fjölmög þingmál um þau efni. Þær hafa viljað lögbinda lágmarslaun við lágmarsframfærslu, lagt til, að heimilisstörf væru metin til starfsreynslu á vinnumarkaði og viljað tryggja lífeyrisréttindi heimavinnandi húsmædra. Þær hafa lagt fram tilögur um endurmat á störfum kvenna, um sérstakar tíma-bundnar aðgerðir til að bæta stöðu kvenna, um sveigjanlegan vinnutíma og um styttingu vinnutíma. Þær hafa lagt til sérstakar aðgerðir til að draga úr kynjamis-

rétti og bæta stöðu foreldra á vinnumarkaði, svo og tillögu um endurskoðun á launakerfi ríkisins.

Ráðandi öfl hafa skellt skollaleyrum við þessum málflutningi. Trúa menn því nú, að fulltrúar gömlu flokkanna hafi vitkast og muni rétta hlut kvenna? Peim er fj. . . sama um kjör kvenna.

Gömlu flokkarnir verða að svara

Kvennalistinn hafnar því, að konur þurfi að leita orsakanna í eigin garði. Þær hafa flykkst út á vinnumarkaðinn og staðið undir hagvexti síðustu ára hér á landi. Þær hafa axlað sífellt meiri ábyrgð á vinnumarkaði og í felagsstörfum til viðbótar við alla ólaunuðu vinnuna inni á heimilenum, sem er til fárra fiska metin nema í minningargreinum.

Kvenfrelsi verður ekki náð nema leiðréttur verði sá launamunur, sem er milli karla og kvenna í landinu.

Konur hafa löngu sýnt, að þær þora, vilja og geta. En þora karlar? Eða vilja þeir ekki? Kvennalistinn minnir á, að allir gömlu flokkarnir hafa ítrekað haft tækifæri til að taka á þessum málum. Þeir völdu að gera það ekki. Þeir hafa allir átt aðild að ríkisstjórn og hljóta að svara fyrir það, hvers vegna ástandið er enn svo slæmt sem raun ber vitni.

Launakerfi ríkisins er handónýtt og þarfnaðast gagngerðra endurbóta. Sérstaklega þarf að hækka lægstu laun og jafna launamun kynjanna. Launakerfið þarf að einfalda, auka hlut umsaminna grunnlauna, draga úr eða afnema aukagreiðslur af ýmsu tagi og endurskoða röðun í launaflokka. Þá er brýnt að vinna að styttingu vinnutímans, t.d. í 6 stundir á dag. Vinnukaupendur munu hagnast á því ekki síður en launafólk og fjölskyldurnar þó allra mest.

Kvennalistinn vill þjóðarsátt um stórbætt kjör kvenna. Er einhver á móti því?

Ísland

Útgefandi: Kvennalistinn í Reykjaneskjördæmi.
Ábyrgð: Bryndís Guðmundsdóttir,
Guðbjörg Emilsdóttir.
Póstfang: Dalshraun 1, 220 Hafnarfjörður.
Prentvinnsla: Prentsmiðja Hafnarfjarðar hf.

Framboðslisti Kvennalistans í Reykjanesi 2–3

♀

Framtíðarsýn Kvennalistans 2–3

♀

Bryndís:

Fjárfesting til framtíðar

4

♀

Kristín S.:

Undirstaðan er auðlind sjávar

4

♀

Jóhanna:

Að skynja landið í hjarta sér

4

♀

Birna:

Pjóðfélag án ofbeldis

4

♀

Álfheiður:

Fjölskyldan

4

♀

Kosningaskrifstofan

4

VILTU LAUNAJÖFNUÐ? – VELDU V Í VOR

X V

Framtíðarsýn

Kvennalistinn er stjórnmálafl sem vill breyta samfélagini og setja mannréttindi og samábyrgð í öndvegi. Kvennalistinn vill nýta reynslu og krafta kvenna til jafns við karla í þágu samfélagsins alls og jafnframt að konur og karlar deili sem jafnast með sér ábyrgð í einkalífi. Kvennalistinn vill samfélag þar sem kvenfrelsi ríkir og telur það algjört forgangsatrið að tryggja efnahagslegt sjálfstæði kvenna.

Enn er verk að vinna í íslenskri kvennabárttu. Við verðum að breyta heiminum sjálfar, það gerir það enginn fyrir okkur. Til að árangur náist þarf öfluga samstöðu kvenna. Hugarfarsbyltingar er þörf.

Að þessu vill Kvennalistinn vinna.

ATVINNUMÁL

Öflugt atvinnulíf er forsenda þess að hægt sé að tryggja öllum vinnu og laun sem duga til framfærslu. Mikilvægt er að boðið sé upp á fjölbreytt atvinnutækifæri.

Atvinnuleysi er mikið ból sem snertir þjóðfélagið í heild og bitnar ekki síst á konum. Kvennalistinn vill vinna markvisst að því að draga úr atvinnuleysi, auka fjölbreytni atvinnulífsins og stuðla að fjölgun starfa.

Kvennalistinn vill:

- *atvinnustefnu sem eykur áhrif kvenna við móton og stjórun, setur velferð fólks í öndvegi og tekur fullt tillit til fjölskyldunnar,*
- *efla matvælaiðnað, endurvinnslu og smáiðnað, m.a. með því að bjóða orku á hagstæðu verði,*
- *stórefla atvinnuráðgjöf við smáiðnaðar- og þjónustufyrirtæki sem felur í sér rádgjöf við hönnun, gæðastjórnun, markaðsstjórnun, fjármögnun og gerð rekstraráætlana,*
- *vill leggja áherslu á fulla nýtingu íslensks hráefnis og fullvinnslu afurða,*
- *að stofnaður verði lánatryggingasjóður kvenna til þess að tryggja konum aðgang að áhættufjármagni,*
- *gera þá kröfu að íslensk fyrirtæki fari að jafnréttislögum og hleypi konum að við stjórn atvinnulífsins.*

Framboðslisti Kvennalisi

KVENFRELSI – MANNR

1.
Kristín Halldórsdóttir,
starfskona Kvennalists,
55 ára, Seltjarnarnesi.

2.
Bryndís Guðmundsdóttir,
kennari,
51 ára, Hafnarfirði.

3.
Kristín Sigurðardóttir,
framkvæmdastjóri,
44 ára, Mosfellsbæ.

4.
Birna Sigurjónsdóttir,
aðstoðarskólastjóri,
48 ára, Kópavogi.

9.
Ingibjörg Guðmundsdóttir,
bókbindari,
48 ára, Hafnarfirði.

10.
Ingibjörg Valgeirs dóttir,
beitningakona,
40 ára, Grindavík.

11.
Sigrún Jónsdóttir,
stjórnmálafræðingur,
34 ára, Kópavogi.

12.
Katrín Pálsdóttir,
hjúkrunarfræðingur,
43 ára, Seltjarnarnesi.

17.
Margrét Bjarnadóttir,
verktaki,
54 ára, Kópavogi.

18.
Rakel Benjamínsdóttir,
húsmódir,
47 ára, Sandgerði.

19.
Anna Ólafsdóttir Björnsson,
alþingiskona,
42 ára, Bessastaðahreppi.

20.
Guðrún Sæmundsdóttir,
skrifstofustjóri,
52 ára, Hafnarfirði.

LAUNAMÁL

Kvenfrelsi verður ekki náð nema leiðréttur verði sá launamunur sem er milli karla og kvenna í landinu. Nýjar tölur staðfesta að í heild eru tekjur kvenna á Íslandi aðeins um 50% af tekjum karla.

Kvennalistinn telur algera uppstokkun á launakerfinu nauðsynlega til að bæta stöðu kvenna.

Kvennalistinn vill:

- *að gert verði ókynbundið starfsmat með það að markmiði að jafna launamun kynjanna,*
- *að vinnuvikan verði stytt og komið á sveigjanlegum vinnutíma þar sem unnt er,*
- *að starfsreynsla við heimilisstörf verði metin til jafns við starfsreynslu á vinnu-markaði,*
- *að fæðingarorlof verði a.m.k. 9 mánuðir og feður taki hluta af því,*

ELDRI BORGARAR

Öflug heimaþjónusta og heimahjúkrun er tvímælalaust áhrifaríkasta leiðin til að draga úr ótímabærri vistun á öldrunarstofnunum. Með slíkri þjónustu má gera gömlu fólkli kleift að búa í heimahúsum eins lengi og heilsa og félagslegar aðstæður þeirra leyfa. Slíkt er ómetanlegt fyrir einstaklinginn en hefur auc-

X V KJÓSIÐ KRAFTMIKLAR KONUR X V

ans í Reykjaneskjördæmi

ÉTTINDI – SAMÁBYRGÐ

5.
Jóhanna B. Magnúsdóttir,
umhverfisfræðingur,
48 ára, Mosfellsbæ.

6.
Álfheidiur Jónsdóttir,
kennari,
28 ára, Keflavík.

7.
Kristín Karlssdóttir,
leikskólkennari,
40 ára, Bessastaðahreppi.

8.
Elín Ólafsdóttir,
skrifstofukona,
37 ára, Garðabæ.

13.
Póranna Pálsdóttir,
vedurfræðingur,
43 ára, Kópavogi.

14.
Ása Björk Snorradóttir,
myndmenntakennari,
43 ára, Hafnarfirði.

15.
Ella Kristín Karlssdóttir,
félagsráðgjafi,
42 ára, Garðabæ.

16.
Hafdís Benediktsdóttir,
leiðbeinandi,
45 ára, Kópavogi.

21.
Brynhildur G. Flóvenz,
lögfraðingur,
40 ára, Kópavogi.

22.
Ragna Björg Björnsdóttir,
húsmódir,
46 ára, Hafnarfirði.

23.
Dóra Hlín Ingófsdóttir,
rannsóknarlöggreglukona,
45 ára, Mosfellsbæ.

24.
Rannveig Löve,,
kennsluráðgjafi,
74 ára, Kópavogi.

þess í för með sér betri nýtingu á vistunarrými og fjármunum.

Kvennalistinn vill:

- að fjölgæð verði hjúkrunarrýmum fyrir aldraða og megináherslan lögð á lílit hjúkrunarheimili í heimabyggð,
- að allir ellilífeyrisþegar njóti sama grunnlífeyris og hann skerðist ekki þó að maki fái ellilífeyri,
- að komið verði í veg fyrir tvísköttun á greiðslum launafólks í lífeyrissjóði.

Góð heilsa felst í andlegri, líkamlegri og félagslegri vellíðan sem skiptir miklu fyrir velferð einstaklinganna og þjóðarinnar allrar. Kvennalistinn tekur undir með Alþjóða heilbrigðisstofnuninni (WHO) sem setti sér markið Heilbrigði fyrir alla árið 2000. Því vill Kvennalistinn beita sér fyrir að unnið verði að markvissri stefnumótun í heilbrigðisþjónustu á Íslandi.

Kvennalistinn vill:

- að tilvísanakerfi verði ekki komið á nema í því felist verulegur sparnaður fyrir ríkissjóð og að tryggt sé að það valdi ekki óhagræði fyrir sjúklinga,
- að geðheilbrigðisþjónusta um allt land verði aukin, einkum fyrir börn og unglinga,
- að foreldrum langveikra barna verði gert fjárhagslega kleift að sinna börnum sínum.

MENNTAMÁL

Kvennalistinn vill tryggja komandi kynslóðum góð uppvaxtarskilyrði. Jöfn foreldraábyrgð og aukin og bætt þátttaka samfélagsins í uppeldi barna er liður í því. Okkur ber skylda til að búa vel að æsku landsins. Þau eru framtíð þjóðarinnar og því er mikilvægt að veita auknu fé til uppeldis og menntastofnana svo að þær verði færari um að takast á við þær breytingar sem framtíðin ber í skauti og geti nýtt þær í þágu samfélagsins alls.

Mikilvægt er að menntun, starfsskilyrði og laun kennara og annarra, sem vinna að menntun þegnanna, séu mönnum bjóðandi og í samræmi við sívaxandi kröfur sem gerðar eru til þeirra. Styrkja þarf menntakerfið til muna allt frá leikskóla til háskóla, m.a. með aukinni áherslu á vel menntað starfsfólk, verkmenntun, nýsköpun, samskipti, þróunarstarf og rannsóknir.

Kvennalistinn vill:

- að lögleiddur verði réttur barna til fræðslu og leikskóladvalar,
- að rekstur grunnskóla verði ekki færður að fullu til sveitarfélaga fyrr en þeim hafa verið tryggðir tekjustofnarnar til þessa verkefnis og samningar tekist við launþegafélög sem hlut eiga að málí,
- að grunnskólar verði einsetnir, skóladagur samfelldur í a.m.k. 6 klst. á dag,
- að öllum sé gert kleift að stunda framhaldsnám óháð búsetu, kynferði og efnahag,
- að sérkennsla, náms- og skólaráðgjöf verði í samræmi við þörf,
- að í kennslu og skólastarfi verði tekið mið af ólíkri reynslu og þörfum kynjanna,
- að sérstök áhersla verði lögð á að efla námsgreinar sem nýtast undirstöðutvinnuvegum okkar,
- beita sér fyrir esflingu menntunar og rannsókna á Íslandi í því skyni að auka fjölbreytni atvinnulífsins og stemma stigu við atvinnuleysi og landflóttu,
- að námslán dugi til framfærslu, að Lánaþjóður íslenskra námsmanna tryggi jafnrétti til náms og endurgreiðslur námslána verði viðráðanlegar.

XV KJÓSIÐ KVENNALISTANN

Fjárfesting til framtíðar

Mikilvægt er að sérhverjum einstaklingi séu ávallt sköpuð bestu skilyrði til menntunar og þroska. Kvinnalistinn leggur áherslu á að uppledsls- og umönnunarstörf njóti virðingar og fyrir þau séu greidd mannsæmandi laun.

Skolamál eru stjórnsmál. Stefnumörkun og ákvæðanir ráðast af ólíkum þáttum, m.a. ríkjandi ástandi í samfélaginu, efna-hagslegu, félagslegu og pólitísku.

Í sinni upprunalegustu mynd þýðir orðið menntun „að gera að manni“. Konur hafa frá alda öðli borið hitann og þungann af uppledli og fræðslu barna og unglinga. Þeim er því vel ljóst að gott atlæti og menntun skipta miklu fyrir velferð einstaklinga og þá um leið þjóðarinnar. Heilbrigðir og hamingjasamir einstaklingar eru líklegrir til góðra verka, samfélagi okkar, menningu og þjóð til heilla. Það er að vera æðsta markmið hverrar þjóðar að skila af sér slíku fólk og mennta í bestu merkingu þess orðs.

Menntun er fjárfesting til framtíðar.

Bryndís

Þeir sem vilja óháð stjórnmálaafl, laust við hagsmunatengsl – kjósa Kvinnalistann.

Utankjörstaðaattkvæðagreiðsla í Kópavogi

Utankjörstaðaattkvæðagreiðsla vegna alþingiskosninganna er fram eiga að fara laugardaginn 8. apríl 1995 er hafin og stendur fram á kjördag.

Kosið er hjá embætti sýslumannsins í Kópavogi á 3. hæð, Auðbrekku 10, frá kl. 10.00 til kl. 17.00 alla virka daga og frá 18. mars er einnig kosið á laugardögum frá kl. 14.00 til kl. 16.00.

Ósk um atkvæðagreiðslu í heimahúsi vegna sjúkdóms, fötlunar eða barnsburðar skal hafa borist sýslumanninn eigi síðar en kl. 12.00 á hádegi laugardaginn 1. apríl n.k. Slík atkvæðagreiðsla má þó ekki fara fram fyrr en laugardaginn 18. mars n.k.

Kjósendum skulu sýna persónuskilríki.

Sýslumaðurinn í Kópavogi,
26. febrúar 1995,
Þorleifur Pálsson

Að skynja landið í hjarta sér

Afkoma þjóðarinnar byggist að stórum hluta á því sem auðlind sjávar skilar okkur. Það er því grundvallaratriði að við umgöngumst þessa auðlind af ábyrgð og ofnýtum hana ekki. Nytjastofnar á Íslands miðum eru sameign þjóðarinnar og þjóðin öll að njóta af rakstursins.

Kvinnalistinn vill auknar rannsóknir á lífríki sjávar og áhrifum veiðarfæra. Allur aflu að koma að landi og bjóðast innanlands.

Við viljum skipta miðunum í grunnsjávarmið og djúpsjávarmið.

Grunnsjávarmiðin verði nýtt af íbúum nærliggjandi svæða.

Skip yfir ákveðnum stærðarmörkum fái ekki leyfi til veiða á grunnsjávarmiðum og stórvirk frystiskip verði sem mest að veiðum utan 200 mílna fiskveiðilögsgögu.

Unnið verði að nýsköpun í fiskvinnslu með nýtingu vanntitra fisktegunda og botndýra

og fiskvinnslan treyst með áherslu á fulunnar afurðir. Fólk er hvatt til að kynna sér sjávar-útvegsstefnu Kvinnalistans.

Grundvöllurinn að ábyrgðartilfinningu gagnvart landinu er að þekkja það og skynja í hjarta sér að þetta er landið okkar.

Jóhanna

Utankjörfundar-kosning í Bessastaðahreppi, Garðabæ og Hafnarfirði

Utankjörfundarkosning vegna alþingiskosninganna 8. apríl n.k. fer fram á skrifstofu sýslumanns að Strandgötu 31, 3. hæð, Hafnarfirði

alla virka daga
frá kl. 10.00–17.00
og frá 18. mars einnig
á laugardögum
frá kl. 14.00–16.00.

Ósk um atkvæðagreiðslu í heimahúsi vegna sjúkdóms, fötlunar eða barnsburðar skal hafa borist sýslumanninn eigi síðar en kl. 12.00 á hádegi laugardaginn 1. apríl. Slík atkvæðagreiðsla má þó ekki fara fram fyrr en laugardaginn 18. mars.

Sýslumaður

Pjóðfélag án ofbeldis

Kvinnalistinn vill hugarfarsbytingu í viðhorfum stjórnvalda og almennings til ofbeldismála og meðferðar þeirra. Ofbeldi inni á heimilum er dulið vandamál sem fólk forðast að viðurkenna. Ofbeldi gegn konum og börnum er vandamál samfélagsins alls en ekki aðeins þeirra sem fyrir því verða. Það er kominn til að huga að grundvallarsprungum eins og hvers viðri ósnortin náttúra er og hvernig rétt er að meta hana.

Er rétt að mæla hana í krónum og aurum eða eignum við að nota aðra mælistiku?

Við verðum að skilja og viðurkenna,

að maðurinn er órjúfanlegur hluti náttúrunnar. Framtíð okkar er undir því komin, hvernig við metum hana og nýtum. Við þurfum að stórauka þekkingu okkar á náttúru landsins og koma þeirri þekkingu út til almennings.

Baráttá Kvinnalistans gegn ofbeldi hefur skilað árangri. Bætt meðferð nauðgunarmála, neyðarathvarf og átak gegn einelti bera því vitni. Baráttan verður að halda áfram.

Birna

Barnaþjölskyldur, velferð og öryggi

Kvinnalistinn er eina stjórnmálaaflíð sem markvisst stendur vörð um hag kvenna og barna og hefur verið ötull málsvari fjölskyldna á alþingi Íslendinga s.l. 12 ár.

Við teljum að atvinnulíf og fjölskyldulíf eigi ekki að vera andstæður, heldur hliðstæður sem styrkja hvor aðra.

Kvinnalistinn vill beita sér fyrir auknum réttindum, velferð og öryggi ungra fjölskyldna.

Við viljum lengra fædingarorlof, hærri barnabætur, sérstakan persónuafslátt barna, leikskóla fyrir öll börn og atvinnuöryggi foreldra sem þurfa að sinna þörfum ungra barna.

Ég hvet ungt fólk til að kynna sér fjölskyldustefnu Kvinnalistans.

Alfreður

Kosningaskrifstofa Kvinnalistans

Dalshrauni 1 Hafnarfirði

Símar: 565 5747, 565 5748

Fax: 565 5749

Líttu við og kynntu þér stefnu okkar.

Við erum á leið í ríkisstjórn.

AUGLÝSING

um atkvæðagreiðsla utan kjörfundar vegna alþingiskosninga 8. apríl 1995

Utankjörfundar-attkvæðagreiðsla vegna alþingiskosninga þann 8. apríl n.k. verður sem hér segir á skrifstofu sýslumannsins í Keflavík, Vatnsnesvegi 33, Keflavík og Víkurbraut 25, Grindavík (hjá aðstoðaryfirlöggregluþjóni):

Frá 22. febrúar til 31. mars, alla virka daga frá kl. 9.00 til kl. 12.00 og frá kl. 13.00 til kl. 15.30.

Frá 3. apríl til 7. apríl verður opíð frá kl. 9.00 til kl. 12.00 og frá kl. 13.00 til kl. 18.00. Á kjördag laugardaginn 8. apríl n.k. verður opíð frá kl. 10.00 til 12.00.

Kjósendum er bent á að hafa persónuskilríki með mynd meðferðis (nafnskírteini, ökusírteini eða vegabréf).

Keflavík, 22. febrúar 1995,

Sýslumaðurinn í Keflavík

KVENFRELSI LEIÐ TIL JAFNRÉTTIS

XV